

PSIHOLOGIA EZOTERICULUI

Osho

Traducere: Carmen Ștefania Neacșu

**EDITURA MIX
BRAȘOV 2012**

Cuprins

1. Revoluția interioară	7
2. Misterul meditației	17
3. Sex, iubire și rugăciune: trei pași către divin	33
4. Kundalini Yoga: întoarcerea la rădăcini	45
5. Jocurile ezoterice: un obstacol în calea creșterii	67
6. Psihologia viselor	81
7. Transcenderea celor șapte corpuri	97
8. A deveni și a fi	125
9. Amăgirea cunoașterii	143
10. Adevăr, bunătate, frumusețe: ferestre către divin	161
11. Puneți întrebări adecvate	177
12. Echilibrul dintre rațional și irațional	197

Nota editorului

Osho este un vorbitor, el nu a scris nicio carte. Cărțile apărute sub semnătura lui sunt de fapt discursuri (sau fragmente de discursuri) înregistrate și transcrise de discipolii lui. Este necesar să aveți în vedere acest fapt și să nu luați ad litteram sfaturile date de Osho, deoarece toate afirmațiile lui au sens în contextul în care au fost spuse, iar rolul acestor afirmații este, în primul rând, acela de a trezi conștiințele celor ce îi receptează mesajul.

„Trebuie să mă adresez unei mulțimi, așa că trebuie să generalizez, or adevărul generalizat devine fals. El are sens întotdeauna numai în cazul unei persoane anume. Eu mă confrunt în fiecare zi cu dificultatea aceasta. Dacă vii la mine și mă întrebi ceva, îți răspund ție și nimănui altcuiva. Altă dată, altcineva vine și mă întreabă ceva, iar eu îi răspund lui și nimănui altcuiva. Iar aceste două răspunsuri pot să fie chiar contradictorii, din cauză că aceste două persoane care au întrebat pot să fie contradictorii.” (spune Osho în cartea „Psihologia ezotericului”)

CAPITOLUL 1

Revoluția interioară

Osho,

În parcursul său evolutiv, este posibil ca umanitatea luată ca întreg să atingă iluminarea cândva, în viitor? În ce punct al evoluției se află astăzi omul?

Odată cu apariția omului a luat sfârșit procesul natural, automat al evoluției. Omul este produsul ultim al evoluției inconștiente. Odată cu el începe evoluția conștientă. Sunt multe lucruri de care trebuie să ținem seama.

În primul rând, evoluția inconștientă este mecanică și naturală. Se întâmplă de la sine. Prin intermediul acestui tip de evoluție își face apariția conștiința. Dar în momentul în care ia naștere conștiința, evoluția inconștientă ia sfârșit, pentru că scopul ei a fost împlinit. Evoluția inconștientă e necesară doar până în punctul în care ia ființă conștiința. Omul a devenit conștient. Într-un fel el a transcens natura. Acum natura nu mai poate face nimic; produsul ultim posibil prin intermediul evoluției naturale a luat deja ființă. Acum omul a căpătat libertatea de a hotărî dacă să evolueze sau nu.

În al doilea rând, evoluția inconștientă este colectivă. Dar din momentul în care evoluția devine conștientă, ea va fi individuală. Nicio evoluție colectivă, automată, nu poate merge mai departe de apariția omului. De aici înainte, procesul evoluției nu poate fi decât unul individual. Conștiința dă naștere individualității. Înainte de apariția ei nu există individualitate, există doar specia.

Câtă vreme evoluția e încă inconștientă, ea este un proces automat; nu există nicio incertitudine în ceea ce o privește. Lucrurile sunt provocate de legea cauzei și efectului. Existența este mecanică și sigură. Dar odată cu omul, odată cu apariția

conștiinței își face apariția și incertitudinea. Acum nimic nu mai e sigur. Evoluția poate să aibă loc sau poate să nu aibă loc. Potențialul există, dar alegerea rămâne în întregime în seama fiecărui individ. De aceea este neliniștea un fenomen omenesc. Mai jos de om nu există anxietate, fiindcă nu există posibilitatea de a alege. Totul se întâmplă așa cum trebuie să se întâmple. Nu există alegere, așadar nu există nici cel care alege, iar în absența alegătorului nu are cum să ia naștere anxietatea. *Cine* să fie neliniștit? *Cine* să fie încordat?

Odată apărută posibilitatea de a alege, neliniștea îi urmează ca o umbră. Acum totul trebuie să fie rezultat al unei alegeri, totul presupune un efort conștient. Tu ești singurul responsabil. Dacă greșești, greșești. E responsabilitatea ta. Dacă reușești, reușești. Iarăși e responsabilitatea ta. Și fiecare alegere e definitivă, într-un anume sens. Nu poți da lucrurile înapoi, nu poți nici să uiți, nu poți să revii asupra alegerii făcute. Alegerea făcută devine destinul tău. Va rămâne cu tine și va face parte din tine; n-o poți anula. Dar orice alegere este un joc de zaruri; orice alegere e făcută în întuneric, pentru că nimic nu e sigur.

Iată motivul pentru care omul suferă de anxietate. El e neliniștit din prima clipă. Ceea ce-l tulbură – ca să începem cu începutul – este: a fi sau a nu fi? A face sau a nu face? A face asta sau a face cealaltă? E imposibil să nu fie nevoit să aleagă. Dacă nu alegi, înseamnă că ai ales să nu alegi; este tot o alegere. Așadar ești nevoit să alegi, nu ai libertatea de a nu alege. Nealegerea reprezintă o responsabilitate la fel de mare ca orice altă alegere.

Demnitatea, frumusețea și gloria omului sunt date de conștiința sa. Dar tot conștiința este și o povară. Gloria și povara vin împreună din momentul în care ai devenit conștient. Fiecare pas este o mișcare între cele două. Odată cu omul iau naștere alegerea și individualitatea conștientă. Poți evolua, dar evoluția ta va fi rezultatul unei strădanii individuale. Poți evolua și deveni un buddha sau poți să n-o faci. Alegerea e a ta.

Există deci două feluri de evoluție: cea colectivă și cea individuală, conștientă. *Evoluția* implică progres inconștient, colectiv, de aceea ar fi mai nimerit termenul de *revoluție* atunci când vorbim despre om. În cazul omului devine posibilă revoluția.

Revoluția, în sensul pe care-l dau eu acum termenului, înseamnă un efort conștient, individual, îndreptat către evoluție. Înseamnă efortul de a atinge culmea responsabilității individuale. Ești singurul responsabil de evoluția ta. De obicei omul încearcă să evite responsabilitatea propriei evoluții, să scape de responsabilitatea pe care o aduce libertatea de a alege. Există o mare frică de libertate. Atunci când ești sclav, responsabilitatea pentru viața ta nu-ți revine niciodată ție; altcineva e cel responsabil. Așa că, într-un fel, sclavia e foarte confortabilă. Nu ai povara responsabilității. Din punctul acesta de vedere, sclavia este o libertate: eliberarea de alegerea conștientă.

Din momentul în care devii cu totul liber va trebui să faci alegeri proprii. Nu te mai obligă nimeni să faci ceva anume; ai în față toate alternativele. Atunci începe lupta cu mintea. Și în felul acesta ajunge să-ți fie frică de libertate.

În parte, atracția pe care o exercită ideologiile de genul comunismului și fascismului vine din faptul că ele oferă oamenilor posibilitatea de a nu-și asuma libertatea individuală, de a se sustrage responsabilității individuale. Povara responsabilității îi e luată individului, cea responsabilă fiind acum societatea. Dacă ceva nu merge bine poți să arăți cu degetul statul, organizația. Omul nu mai e decât parte componentă a structurii colective. Dar anulând libertatea individuală, fascismul și comunismul anulează și posibilitatea evoluției omenești. Este un regres, dat fiind că nu mai avem acces la posibilitatea măreață pe care o oferă revoluția: aceea a transformării totale a ființelor omenești. Când dăm înapoi în felul acesta, distrugem posibilitatea de a ajunge la realizarea ultimă. Regresăm, redevenim asemenea animalelor.

Din punctul meu de vedere, evoluția poate continua doar ca rezultat al asumării responsabilității individuale. Ești singurul responsabil pentru tine! Responsabilitatea aceasta este o mare binecuvântare, deși în aparență e tocmai invers. Odată cu responsabilitatea individuală vine și efortul care în ultimă instanță conduce la conștiința neutră¹.

Pentru noi a luat sfârșit vechiul tipar al evoluției inconștiente. Te poți întoarce la el, dar nu poți rămâne în el. Ființa ta se va

¹ În engleză: *choiceless awareness* (nota traducătorului).

revolta. Omul a devenit conștient; el trebuie să rămână conștient. Altă cale nu e.

Filozofi asemenea lui Aurobindo au mare priză la escapiști. Ei spun că e posibilă evoluția colectivă. Divinul va pogori și cu toții ne vom ilumina. Eu însă nu văd lucrul acesta ca fiind cu putință. Și chiar dacă pare să fie cu putință, nu are nicio valoare. Dacă devii iluminat fără ca tu însuși să fi făcut vreun efort, iluminarea aceea nu merită să fie avută. Ea nu-ți va oferi extazul care încununează efortul. Va fi luată ca fiind ceva obișnuit, asemenea ochilor, mâinilor, mecanismului respirației. Acestea sunt mari binecuvântări, dar nu le prețuiește nimeni cu adevărat, nu se bucură nimeni pentru că le are.

Dacă ar fi posibil ca într-o zi să te naști având iluminarea, așa cum promite Aurobindo, aceasta ar fi lipsită de orice valoare. Ai avea foarte mult, dar din cauză că ți-a venit fără efort, fără trudă, pentru tine n-ar însemna nimic. Semnificația sa ar fi astfel pierdută.

E nevoie de efort conștient. Realizarea nu e atât de semnificativă pe cât este efortul în sine. Efortul îi dă înțelesul, strădania o face să fie semnificativă. Așa cum văd eu, o iluminare care să vină în mod colectiv, inconștient, ca un dar de la divin, nu e numai imposibilă, ci și lipsită de orice semnificație. Ca să ajungi la iluminare trebuie să depui efort. Prin strădanie ia naștere capacitatea de a vedea și de a simți și de a rămâne în beatitudinea care va veni.

Evoluția inconștientă ia sfârșit odată cu apariția omului, iar cea care începe este evoluția conștientă – revoluția. Dar evoluția conștientă nu începe obligatoriu în fiecare om. Ea începe doar dacă alegi tu să înceapă. Dacă alegi să nu înceapă – așa cum aleg cei mai mulți dintre oameni – vei trăi într-o stare de foarte mare încordare. Iar umanitatea zilelor noastre așa trăiește: simte că nu are încotro să se îndrepte, că nu are nimic de realizat. Acum nu se mai poate realiza nimic fără un efort conștient. Nu ai cum să te întorci la starea de inconștientă. Ușa s-a închis; podul s-a surpat.

Alegerea conștientă de a evolua este o mare aventură, singura aventură posibilă pentru ființa umană. Drumul este anevoios, nu se poate să fie altfel. Vor fi erori, vor fi eșecuri, fiindcă nu e nimic

sigur. Situația aceasta creează minții o stare de tensiune. Nu știi unde te afli, nu știi încotro te îndrepti. Ți-ai pierdut identitatea. Poți ajunge chiar în pragul sinuciderii.

Sinuciderea e un fenomen omenesc; ea vine împreună cu alegerea omenească. Animalele nu se pot sinucide, fiindcă lor le e imposibil să aleagă moartea în mod conștient. Nașterea lor e inconștientă, moartea lor e inconștientă. Dar în cazul omului – începând cu omul ignorant, cu omul neevoluat – devine posibil lucrul acesta: capacitatea de a alege moartea. Nașterea n-o alegi tu; în ceea ce privește nașterea, ești în seama evoluției inconștiente. De fapt, nașterea nu e deloc omenească, ea e animalică prin natura ei, fiindcă nu reprezintă alegerea ta. Umanitatea începe numai odată cu alegerea. Dar îți poți alege moartea – un act decisiv. În felul acesta sinuciderea devine un act categoric omenesc. Iar dacă nu alegi evoluția conștientă, ai toate șansele să alegi să te sinucizi. Poate că nu ai curajul să te sinucizi fizic, dar vei trece printr-un proces al sinuciderii lent, prelungit – lăncezind, așteptând să mori.

Nu poți face pe nimeni altcineva responsabil pentru evoluția ta, iar dacă accepți realitatea acestui lucru vei căpăta putere. Vei fi pe drumul creșterii, al evoluției. Noi însă făurim zei sau căutăm refugiu în maestri spirituali, ca să nu fim nevoiți să ne asumăm responsabilitatea propriei noastre vieți, a propriei noastre evoluții. Încercăm să plasăm responsabilitatea în altă parte, departe de noi. Dacă nu putem să acceptăm vreun zeu sau vreun guru, atunci încercăm să evităm responsabilitatea recurgând la droguri sau la orice altceva ne poate face inconștienți. Dar eforturile acestea de a nega responsabilitatea sunt absurde, juvenile, puerile. Ele nu fac decât să amâne problema, nu sunt soluții. Poți să amâni până mori, dar problema tot rămâne, iar cu următoarea ta naștere lucrurile vor continua în același fel.

Odată ce ai devenit conștient de faptul că tu singur ești responsabil, nu mai există scăpare prin nicio formă de inconștiență. Și procedezi prosteste dacă încerci să scapi, pentru că responsabilitatea este o mare ocazie de a evolua. Din lupta care ia naștere poate evolua ceva nou. A deveni conștient înseamnă a ști că totul depinde de tine. Chiar și zeul tău depinde de tine, fiindcă e zămislit de imaginația ta.

Totul face parte din tine, în ultimă instanță, iar tu ești singurul responsabil. Nu are cine să-ți asculte justificările; nu există curți de apel, întreaga responsabilitate îți aparține. Ești singur, singur de tot. Lucrul acesta trebuie să fie înțeles foarte limpede. Din momentul în care un om devine conștient, el va fi singur. Cu cât e mai amplă conștiința, cu atât e mai mare și luciditatea cu privire la singurătatea ta. Nu evadați deci refugiindu-vă în societate, prieteni, grupări, mulțimi. Nu evadați! Fenomenul este unul mareț; întregul proces al evoluției s-a îndreptat în acest sens.

Conștiința a ajuns acum în punctul în care îți permite să știi că ești singur. Și doar în singurătate poți atinge iluminarea. Nu spun în izolare. Sentimentul de izolare este sentimentul pe care-l ai atunci când eviți singurătatea, atunci când nu ești gata s-o accepți. Dacă nu accepți singurătatea ca fapt, atunci vei simți nevoia de ceilalți. Și îți vei găsi companie sau vei recurge la vreo substanță care să te facă să uiți de tine. Nevoia de ceilalți cheamă uitarea de sine.

Dacă poți să-ți asumi singurătatea chiar și pentru o clipă, dacă poți să fii cu totul singur, egoul va muri, „eu”-l va muri. Vei exploda, nu vei mai fi. Egoul nu poate rămâne singur, el poate să existe doar în relație cu alții. Ori de câte ori ești singur se întâmplă un miracol. Egoul devine slab. De-acum nu mai poate continua să existe pentru mult timp. Așadar dacă poți fi îndeajuns de curajos ca să rămâi singur, treptat-treptat vei deveni lipsit de ego.

A fi singur reprezintă un act foarte conștient și deliberat, mai deliberat decât sinuciderea, fiindcă egoul nu poate să existe în singurătate, dar în sinucidere el poate exista. Oamenii egoiști sunt mai înclinați spre sinucidere. Sinuciderea se produce întotdeauna în relație cu altcineva, ea nu e niciodată un act al singurătății. Egoul nu are de suferit în sinucidere, ba chiar se va manifesta mai accentuat. Va intra în noua naștere având o forță mai mare.

Singurătatea fărâmițează egoul. Neavând la ce să se raporteze, el nu mai poate exista. De aceea, dacă ești gata să fii singur, neclintit de singur, dacă nu tinzi nici să evadezi, nici să regresezi la starea de inconștiență, dacă accepți faptul singurătății ca atare, situația aceasta se transformă într-o mare oportunitate. Atunci ești întocmai precum o sămânță cu mult

potențial. Dar reține, sămânța trebuie să se nimicească pentru ca planta să poată crește. Ego-ul este o sămânță, o potențialitate. Dacă el e sfârșit, ia naștere divinul. Divinul nu e nici „eu”, nici „tu”, el este unul. Prin singurătate ajungi la unitatea aceasta. Dar poți crea substitute false pentru ea. Hindușii devin una, creștinii devin una, mahomedanii devin una; India e una, China e una. Acestea sunt doar substitute pentru unitate. Unitatea vine numai prin singurătate totală.

O mulțime se poate considera a fi una, dar unitatea ei e întotdeauna în opoziție cu altceva. Câtă vreme mulțimea e cu tine te simți în largul tău. Acum nu mai ești responsabil. Singur n-ai da foc unei moschei, n-ai distruge un templu, dar când ești într-o mulțime o poți face, fiindcă acum nu mai ești responsabil de unul singur. Toată lumea e responsabilă, deci nimeni luat separat nu e responsabil. Nu există conștiință individuală, nu există decât conștiință de grup. În mijlocul unei mulțimi regresezi și devii asemenea unui animal.

Mulțimea este un substitut fals pentru sentimentul de unitate. Cel care este conștient de situație, conștient de responsabilitatea lui ca ființă umană, conștient de sarcina dificilă, anevoioasă care îi revine odată cu faptul de a fi om, acela nu alege niciun fel de substitute false. El trăiește cu faptele așa cum sunt, nu dă naștere niciunei ficțiuni. Religiile și ideologiile voastre politice nu sunt altceva decât ficțiuni care creează un sentiment iluzoriu de unitate.

Unitatea vine doar atunci când devii lipsit de ego, iar ego-ul poate muri doar atunci când ești cu totul singur. Când ești complet singur, tu nu mai ești. Acela este momentul exploziei. Explodezi în infinit. Aceasta și numai aceasta este evoluție. Eu o numesc revoluție deoarece nu este inconștientă. Poți să devii lipsit de ego, dar poți și să nu devii. Depinde de tine. A fi singur este singura revoluție adevărată și cere mult curaj.

Numai un Buddha e singur, numai un Iisus sau un Mahavira e singur. Nu că ei și-au lăsat familiile, nu că au părăsit lumea. Pare că despre asta e vorba, dar nu e așa. Ceea ce au făcut ei nu a fost o părăsire, nu a fost un act negativ, ci a fost un act pozitiv: s-au îndreptat către singurătate. Nu părăseau nimic, ci erau în căutarea unei stări de singurătate deplină. Întreaga căutare are

drept țel momentul acela al exploziei ce are loc atunci când ești singur. În singurătate trăiești beatitudinea. Și numai atunci este atinsă iluminarea. Noi nu putem să fim singuri, ceilalți nu pot nici ei să fie singuri, așa că formăm grupuri, familii, societăți, națiuni. Toate națiunile, toate familiile, toate grupurile sunt formate din lași, din cei care nu sunt îndeajuns de curajoși ca să fie singuri.

Adevăratul curaj este curajul de a fi singur. Lucrul acesta presupune o realizare conștientă a faptului că ești singur și că altfel nu poți fi. Ți rămâne fie să te amăgești, fie să trăiești cu realitatea aceasta. Poți să te amăgești vieți la rând, dar nu vei face decât să te învârti într-un cerc vicios. Doar dacă poți trăi cu realitatea singurătății, vei înceta să te mai învârti în cerc și vei ajunge la centru. Centrul acela este centrul divinului, al întregului, al desăvârșirii. Eu nu pot să concep venirea unor timpuri în care toate ființele umane vor putea să capete iluminarea ca pe un drept din naștere. E imposibil.

Conștiința este individuală. Doar inconștiența este colectivă. Ființele umane au ajuns într-un punct al conștiinței în care au devenit indivizi. Nu există umanitate ca atare; nu există decât ființe umane individuale. Fiecare ființă umană trebuie să-și dea seama de individualitatea proprie și de responsabilitatea cu privire la ea. Primul lucru pe care îl avem de făcut este să acceptăm singurătatea ca pe un fapt fundamental și să învățăm să trăim cu ea. Nu trebuie să creăm ficțiuni de niciun fel. Dacă crezi ficțiuni nu vei putea niciodată să cunoști adevărul. Ficțiunile sunt adevăruri proiectate, născocite, cultivate, care te împiedică să cunoști ceea ce este. Trăiți cu singurătatea voastră ca fapt. Dacă o puteți lua ca fiind un fapt, dacă nu interpuneți între voi și acest fapt nicio ficțiune, atunci adevărul vă va fi revelat. Orice fapt vă poate revela adevărul, cu condiția să priviți în profunzimea lui.

Trăiți, deci, cu faptul responsabilității, cu faptul că sunteți singuri. Dacă puteți trăi cu acest fapt se va produce explozia. E anevoios, dar aceasta este singura cale. Prin efort, prin acceptarea acestui adevăr se ajunge în punctul exploziei. Doar atunci poți cunoaște beatitudinea. Dacă aceasta îți este oferită de-a gata, ea își pierde valoarea pentru că n-ai dobândit-o tu. Nu vei avea astfel capacitatea de a o simți. Capacitatea aceasta e dată doar de disciplină.

Dacă poți trăi cu faptul responsabilității față de tine însuși, în tine va lua naștere automat o disciplină. Dacă ești pe deplin responsabil pentru tine însuși, nu vei avea încotro decât să devii disciplinat. Dar disciplina aceasta nu e ceva care îți e impus din afară. Ea vine din interior. Din cauza responsabilității totale pe care o ai în ceea ce te privește, fiecare pas pe care îl faci este disciplinat. Nu poți rosti nici măcar un singur cuvânt în mod iresponsabil. Dacă ești conștient de propria ta singurătate, vei fi conștient și de suferința celorlalți. Atunci nu vei fi capabil să comiți nici măcar un singur act iresponsabil, fiindcă te vei simți responsabil nu numai în privința ta, ci și în privința celorlalți. Dacă poți trăi cu faptul singurătății tale, atunci vei ști că toată lumea tânjește după prezența celorlalți. Atunci fiul știe că tatăl suferă de singurătate, soția știe că soțul suferă de singurătate, soțul știe că soția suferă de singurătate. Odată ce știi lucrul acesta, e imposibil să nu simți compasiune.

A trăi cu faptele este singura yoga, singura disciplină. După ce ai devenit pe deplin conștient de condiția umană, devii religios. Începi să deții controlul asupra ta. Dar austeritatea care urmează nu este austeritatea unui ascet. Ea nu e impusă, nu e urâtă. Austeritatea aceasta e estetică. Simți că e singurul lucru cu putință, că altfel nu poți face. Atunci renunți la obiecte, devii lipsit de posesivitate.

Dorința imperioasă de a poseda corespunde dorinței de a nu fi singur. Nu poți fi singur, drept urmare cauți companie. Dar compania altor oameni nu e ceva pe care să te poți baza, așa că în locul ei cauți compania lucrurilor. E greu să trăiești cu o soție; cu o mașină însă nu e atât de greu să trăiești. Așa că, în ultimă instanță, posesivitatea se îndreaptă către lucruri.

Se poate chiar să încerci să transformi oamenii în lucruri. Încerci să-i modelezi în așa fel încât să-și piardă personalitatea, individualitatea. O soție este un obiect, nu o persoană; un soț e un obiect, nu o persoană.

Dacă devii conștient de singurătatea ta, atunci devii conștient și de singurătatea celorlalți. Atunci știi că a încerca să posezi pe altcineva înseamnă să-i încalci spațiul privat. Nu renunți în mod activ, renunțarea devine o umbră a singurătății tale; devii non-posesiv. Atunci poți fi o persoană care iubește, dar nu un soț, nu o soție.

Odată cu non-posesivitatea aceasta vine compasiunea și austeritatea. Inocența își face apariția. Atunci când negi realitățile vieții nu poți să fii inocent; devii șiret. Te amăgești pe tine și-i amăgești pe ceilalți. Dar dacă ești suficient de curajos să trăiești cu faptele așa cum sunt ele, atunci devii inocent. Inocența aceasta nu este cultivată. Așa ești tu: inocent.

Pentru mine, starea de inocență e tot ce trebuie atins. Fii inocent și divinul va curge mereu în beatitudine către tine. Inocența este capacitatea de a primi, de a fi parte a divinului. Fii inocent, iar musafirul e aici. Devino gazda.

Inocența aceasta nu poate fi cultivată deoarece cultivarea presupune întotdeauna un mecanism, e calculată. Dar inocența nu poate fi niciodată calculată, e imposibil așa ceva.

Inocența este religiozitate. A fi inocent este piscul realizării adevărate. Dar inocența autentică vine doar prin intermediul unei revoluții conștiente; ea nu e posibilă prin nicio evoluție colectivă, inconștientă. Omul e singur. El e liber să aleagă raiul sau iadul, viața sau moartea, extazul realizării sau suferința așa-zisei noastre vieți.

Sartre spunea undeva: „Omul e condamnat să fie liber.” Poți alege fie raiul, fie iadul. Libertate înseamnă libertatea de a alege pe oricare dintre ele. Dacă nu poți să alegi decât raiul, atunci nu mai e vorba despre o alegere, nu mai e vorba despre libertate. Raiul fără posibilitatea alegerii iadului va fi un iad. Alegerea înseamnă întotdeauna sau/sau. Nu înseamnă că ești liber să alegi numai binele. Atunci n-ar mai fi libertate.

Dacă alegi greșit, libertatea devine o condamnare; dar dacă alegi bine, ea devine beatitudine. De tine depinde dacă alegerea ta îți transformă libertatea în condamnare sau în beatitudine. Alegerea reprezintă în totalitate responsabilitatea ta.

Dacă ești pregătit, atunci din profunzimile tale poate începe o nouă dimensiune: dimensiunea revoluției. Evoluția a luat sfârșit. Acum e nevoie de o revoluție pentru a te deschide către ceea ce se află dincolo. Este o revoluție individuală, o revoluție lăuntrică.

CAPITOLUL 2

Misterul meditației

Osho,

M-am tot învățat în cerc și simt că în anumite privințe am parcurs cercul în întregime, dar în alte privințe am rămas blocat la circumferință. Ne poți sugera să începem printr-un program anume, sau printr-o meditație anume, sau prin ceva care să ne deschidă calea spre meditație?

Meditația nu este doar o metodă. Ea nu e numai o tehnică. Nu poți s-o deprinzi; ea e o creștere, o creștere care implică toate aspectele vieții tale, o creștere la toate nivelurile vieții tale. Meditația nu e ceva care să-ți poată fi adăugat, tu rămânând în tot acest timp neschimbat. Ea nu-ți poate fi adăugată; ea poate lua naștere din tine prin intermediul unei transformări fundamentale, printr-o mutație.

De obicei meditația este înțeleasă ca o tehnică ce-i poate fi adăugată cuiva. Pentru mine ea nu e așa. Ea nu-ți poate fi adăugată ție așa cum ești. Meditația e o înflorire, ea e o creștere. Iar creșterea rezultă întotdeauna din întreg. Ea nu e o adăugire; asemenea iubirii, ea nu-ți poate fi adăugată. E o creștere care se produce din tine, din totalitatea ta. Așadar poți *crește* înspre meditație.

Mai întâi trebuie înțeleasă corect această înflorire totală a personalității, altfel te poți juca cu artificii mentale, iar acestea sunt foarte multe. O vreme vei fi păcălit de șiretlicuri, dar nu e vorba doar despre faptul că sunt înșelătoare. În realitate nu doar că nu ai nimic de câștigat de pe urma lor, dar ești și afectat, pentru că simpla atitudine – de a te gândi la meditație în termeni de metodă – este fundamental greșită. Iar când cineva începe să jongleze cu

trucuri mentale, calitatea minții se deteriorează. Așa cum există ea, mintea nu este meditativă. De aceea trebuie ca ea să se schimbe în totalitatea ei, înainte ca meditația să poată pătrunde. Ce este mintea, așa cum o știm? Cum funcționează ea?

Funcționează într-un mod antimeditativ.

Mai întâi de toate, mintea verbalizează în continuu. Verbalizarea aceasta e luată drept gândire, dar ea nu e gândire. Poți să știi cuvinte, poți să cunoști limbaj, poți să cunoști structura conceptuală a gândirii, dar aceea nu e gândire. Dimpotrivă, este o formă de a evita gândirea. Vezi o floare și verbalizezi faptul acesta; vezi un om trecând și verbalizezi. Fiecare situație e verbalizată. Mintea nu mai e decât un mecanism de verbalizare. Ea poate traduce fiecare lucru existențial într-un cuvânt – totul e transformat în permanență în cuvinte. Cuvintele acestea creează o barieră, ele devin o închisoare. Cuvintele acestea – fluxul acesta constant, transformarea lucrurilor în cuvinte, a existenței în cuvinte – reprezintă bariera, obstacolul pe calea către o minte meditativă.

Așadar prima cerință în direcția creșterii meditative este să devii conștient de verbalizarea aceasta permanentă și să poți s-o oprești. Privește lucrurile și-atât; nu verbaliza. Fii conștient de prezența lor, dar nu le schimba în cuvinte. Trăiește cu cuvintele fără limbaj; trăiește cu oamenii fără limbaj; trăiește cu situațiile fără limbaj. Nu e ceva imposibil. E firesc și posibil. Toate situațiile sunt artificiale, sunt situații create, iar pentru noi ele au devenit o obișnuință mecanică – în așa măsură încât nu suntem niciodată conștienți de transformarea pe care o aduce transpunerea în cuvinte.

Vezi un răsărit. Nu ajungi niciodată să fii conștient de pauză – îl vezi, îl simți și verbalizezi totul. Dar nu-ți dai seama niciodată de pauză – spațiul care separă percepția ta de punerea în cuvinte. În pauza aceea, în intervalul acela trebuie să devii conștient. Trebuie să devii conștient de faptul că răsăritul ca atare nu e un cuvânt; el e un fapt, o prezență, o situație. Mintea îl transformă automat într-un cuvânt. Cuvintele acestea se acumulează. Ele continuă să se acumuleze, iar între existență, între ceea ce este existențial și conștiință, cuvintele acestea stivuite – amintirile acestea stivuite, amintiri de substanță lingvistică – reprezintă obstacolele din calea creșterii meditative.

Meditație înseamnă să trăiești o situație fără cuvinte, să trăiești o situație într-un mod non-lingvistic. Câteodată, lucrul acesta se întâmplă și spontan. Atunci când ești îndrăgostit de cineva, momentul non-lingvistic se prelungește. Dacă ești cu adevărat îndrăgostit, atunci prezența este simțită, iar limbajul nu. Ori de câte ori iubii sunt în relație intimă, ei devin tăcuți. Nu că n-ar avea ce rosti. Dimpotrivă, multe îi copleșesc, multe se cer exprimate. Dar cuvintele nu sunt acolo, n-au cum să fie. Își fac apariția doar când iubirea s-a dus.

Dacă doi iubii nu sunt tăcuți, dacă stau de vorbă înseamnă că iubirea s-a stins, iar acum ei umplu golul cu vorbe. Când dragostea e în viață, cuvintele nu sunt, căci însăși existența iubirii e atât de copleșitoare, atât de pătrunzătoare încât bariera e depășită – bariera limbajului și a cuvintelor. Și de obicei numai în iubire se trece de bariera aceasta.

De aceea rugăciunea înseamnă un pas mai mult decât iubirea, iar meditația este culmea, apogeul iubirii: este iubire – nu cu o singură persoană, nu cu un individ, ci cu toată existența.

Așadar pentru mine meditația este o relație de iubire cu întreaga existență, cu tot ceea ce te înconjoară. Dacă poți trăi în iubire cu existența, atunci ești în meditație.

Iar acesta nu este un șiretlic mental. Aici nu e vorba despre a „determina” mintea să fie liniștită, ci despre a înțelege mecanismul minții. Nu e vorba despre a interfera cu mecanismul, ci despre a înțelege în profunzime întregul mecanism al minții. În momentul în care îți înțelegi obiceiul mecanic de a verbaliza, obiceiul mecanic de a preschimba lucrurile și existența în cuvinte, în momentul acela s-a creat pauza. Ea apare spontan, urmează înțelegerea ca pe o umbră.

Deci mai întâi trebuie să înțelegi cum e când *nu* ești în meditație. Adevărata problemă nu e cum să meditezi; adevărata problemă e să știi de ce nu ești în meditație. Adevărata problemă nu e cum să iubești, ci să știi de ce nu iubești. Adevăratul proces al meditației e negativ. El nu presupune să-ți adaugi ceva; dimpotrivă, el implică o negare – îți negi ceva ce ți-a fost deja adăugat.

Societatea îți dă limbajul; ea nu poate exista fără limbaj. Societatea umană s-a dezvoltat pornind de la limbaj. Nu există societăți animale, din cauză că acestea nu au limbaj. Limbajul

este cel care creează societatea. Societatea are nevoie de limbaj, însă existența nu are nevoie de el. Existența poate fi și fără limbaj; societatea nu poate. Eu nu spun că trebuie să trăiești fără limbaj – e necesar să folosești limbajul. Dar mecanismul acesta trebuie să fie unul care să poată fi pornit și oprit. Atunci când ești ființă socială, mecanismul trebuie să fie pornit: mecanismul limbajului. Fără el nu poți exista în societate. Dar atunci când ești cu existența, mecanismul trebuie oprit – iar tu trebuie să fii în stare să-l oprești, în caz contrar mecanismul a luat-o razna. Dacă nu poți să-l oprești – dacă el merge înainte, iar ție nu-ți stă în putere să-l oprești – înseamnă că mecanismul a preluat controlul asupra ta, înseamnă că tu ai ajuns să fii un simplu sclav al mecanismului, al instrumentului. Mîntea trebuie să fie folosită în chip de instrument, nu de stăpân. Or ea a devenit stăpânul.

Când mentalul tău este stăpânul, te afli într-o stare nonmeditativă. Când conștiința ta este stăpânul, ești într-o stare meditativă. Deci meditația este stăpânirea mecanismului, a minții.

Funcția lingvistică a minții nu înseamnă totul. În spatele ei te afli tu, iar dincolo de ea este existența. Conștiința se află în spatele mecanismului lingvistic, iar existența este dincolo de mecanismul lingvistic. Iar când conștiința și existența sunt în comuniune, eu numesc starea respectivă meditație – conștiința și existența în comuniune.

Deci trebuie să renunți la limbaj. Când spun că trebuie să renunți la el, nu vreau să sugerez că trebuie să-l dai deoparte cu forța, că trebuie să-l înăbuși, că trebuie să-l elimini – nu la asta mă refer. Ceea ce vreau să spun este că trebuie să înțelegi că un obicei necesar atunci când ești în societate a devenit un obicei neîntrerupt, înfăptuit chiar și atunci când el nu este necesar. Când mergi ai nevoie ca picioarele să se miște. Ele însă n-ar trebui să se miște atunci când stai. Dacă ele se mișcă și atunci când stai înseamnă că ai înnebunit; picioarele au luat-o razna. Trebuie să ai capacitatea de a le opri. Când nu stai de vorbă cu nimeni, limbajul n-ar trebui să fie prezent. El e un instrument al vorbirii, o tehnică în vederea comunicării. Când comunică ceva trebuie să folosești limbajul. Dar când nu comunică cu nimeni, el n-ar trebui să fie acolo.